

انتخابات اسفندماه ۱۴۰۲ (۲): تبیین راهبرد رهبر معظم انقلاب اسلامی در باره انتخابات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۱۹۵۴۹
کد موضوعی: ۲۶۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:
۱۴۰۲/۱۰/۱۹

عنوان گزارش:

انتخابات اسفندماه ۱۴۰۲ (۲): تبیین راهبرد رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره انتخابات

نام دفتر:

مطالعات سیاسی (گروه سیاست داخلی)

تهیه و تدوین کننده:
حسن کریمی فرد

ناظر علمی:
مهدی امیری

گرافیک و صفحه‌آرایی:
زهرا دلاوری

ویراستار ادبی:
سیده مرضیه موسوی راد

تاریخ شروع مطالعه:
۱۴۰۲/۰۸/۲۰

واژه‌های کلیدی:

۱. مقام معظم رهبری
۲. انتخابات
۳. مشارکت سیاسی
۴. جمهوری اسلامی ایران
۵. مجلس شورای اسلامی
۶. مجلس خبرگان رهبری

فهرست مطالب

۶	چکیده
۷	خلاصه مدیریتی
۸	۱. مقدمه
۱۰	۲. پیشینه پژوهش
۱۰	۲-۱. سوابق مطالعاتی مرکز
۱۰	۳. اهمیت انتخابات مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی
۱۰	۳-۱. جایگاه مجلس خبرگان رهبری
۱۱	۳-۲. جایگاه مجلس شورای اسلامی
۱۱	۴. اهمیت مشارکت مردم در انتخابات
۱۲	۴-۱. اثر انتخابات بر سیاست داخلی
۱۲	۴-۱-۱. حیات و خودآگاهی ملی
۱۲	۴-۱-۲. استحکام بیشتر نظام جمهوری اسلامی ایران
۱۲	۴-۱-۳. ارتقای سطح حکمرانی کشور
۱۳	۴-۱-۴. افزایش قانونمندی در کشور
۱۳	۴-۱-۵. افزایش انسجام و اتحاد ملی
۱۳	۴-۲. اثر انتخابات بر سیاست خارجی
۱۳	۴-۲-۱. مصونیت بخشی به نظام سیاسی
۱۴	۴-۲-۲. افزایش اقتدار نظام سیاسی در عرصه بین‌الملل
۱۴	۴-۲-۳. تقویت جریانات اسلامی در کشورهای مختلف
۱۴	۴-۲-۴. نقش آفرینی فعالانه‌تر مجلس در عرصه سیاست خارجی
۱۵	۵. طراحی دشمنان ایران برای انتخابات
۱۵	۵-۱. عدم برگزاری انتخابات و اعتبارزدایی از مردم‌سالاری
۱۵	۵-۲. تلاش برای ایجاد ناامنی در موسم انتخابات
۱۵	۵-۳. بی‌رونق شدن یا آشوب‌آمیز شدن انتخابات
۱۵	۵-۴. مطرح‌سازی تقلب در انتخابات
۱۶	۵-۵. تحریم انتخابات
۱۶	۶. ویژگی‌های نامزد صالح انتخابات
۱۶	۶-۱. انتخابات مجلس خبرگان رهبری
۱۶	۶-۲. انتخابات مجلس شورای اسلامی
۱۶	۶-۲-۱. اعتقاد به انقلاب اسلامی
۱۷	۶-۲-۲. تدین و کارآمدی
۱۷	۶-۲-۳. دست‌پاک و ضدفساد
۱۷	۶-۲-۴. شجاع و پراتگیزه
۱۷	۶-۲-۵. اولویت دادن به مشکلات مردم و طبقات محروم
۱۸	۶-۲-۶. برنامه‌دار، باکفایت، خوشنام و جوان‌گرا
۱۸	۷. چارچوب و اصول رقابت در انتخابات
۱۸	۷-۱. اصول مورد توجه نهادهای انتخابات
۱۸	۷-۱-۱. تبعیت از قانون
۱۸	۷-۱-۲. همکاری نهادی
۱۹	۷-۱-۳. عدم کمبود برگه‌های تعرفه‌ی رأی
۱۹	۷-۱-۴. رعایت سلامت انتخابات
۱۹	۷-۲. بایسته‌های مورد توجه نامزدهای انتخابات
۱۹	۷-۲-۱. عدم تخریب نهادهای سیاسی
۱۹	۷-۲-۲. صداقت و عدم بیان وعده‌های غیرعملی
۲۰	۷-۲-۳. عدم استفاده از بیت‌المال
۲۰	۷-۲-۴. توجه به امنیت کشور
۲۰	۸. نتیجه‌گیری
۲۱	منابع و مأخذ

انتخابات اسفندماه ۱۴۰۲ (۲): تبیین راهبرد رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره انتخابات

چکیده

اسلامی ایران باید از ویژگی‌های خاص جهت تحقق مردم‌سالاری دینی برخوردار باشد که بررسی و تبیین بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی می‌تواند نقش تعیین‌کننده و ارزنده‌ای در این مسیر داشته باشد. گزارش پیش‌رو تلاش دارد به بررسی بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) درباره نقش و جایگاه مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری در ساختار نظام جمهوری اسلامی ایران، ارائه شاخصه‌های نامزد اصلح برای تسهیل انتخاب افراد شایسته توسط مردم و ارائه چارچوب و اصول رقابت برای نهادهای مسئول و نامزدهای انتخاباتی بپردازد.

الگوی مردم‌سالاری دینی در نظام جمهوری اسلامی ایران بر پایه تعیین نقش حیاتی برای مردم برگرفته از دین مبین اسلام و توسط بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) ارائه شد. در الگوی مردم‌سالاری دینی مشارکت سیاسی فعال جامعه در امور حکمرانی هم به عنوان یک حق و هم یک وظیفه مورد تأکید است. به عبارتی حکومت اسلامی که دارای مشروعیت الهی است، در صورت مقبولیت و پذیرش از سوی مردم تحقق خواهد یافت. مهم‌ترین مصداق مشارکت مردم در عرصه سیاسی، حضور در انتخابات است. بی‌شک برگزاری انتخاباتی در تراز نظام جمهوری

■ بیان / شرح مسئله

مشارکت فعالانه مردم در امور سیاستی یکی از جنبه‌های مهم پیشرفت در هر کشوری است. مهم‌ترین جلوه مشارکت مردم در عرصه‌های مختلف سیاسی و اجتماعی، حضور در انتخابات است. در انتخابات مردم تعیین می‌کنند که چه افرادی از میان ملت و برای چه مسئولیتی گزینش و انتخاب شوند.

در دین مبین اسلام اگر چه مشروعیت حکومت از ولایت الهی نشئت می‌گیرد، اما مقبولیت و پذیرش آن همواره نیازمند مشارکت مردم است. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ و استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران، مردم کلیدی‌ترین نقش را در نحوه اداره امور کشور و تعیین مقامات و نمایندگان خویش دارا شدند. تعیین نقش ویژه برای مردم و استواری نظام سیاسی بر پایه مشارکت و حضور مردم در اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول سوم، ششم، هشتم، پنجاه و ششم و... مورد تأکید قرار گرفته است. برگزاری انتخاباتی در تراز نظام جمهوری اسلامی ایران باید از ویژگی‌های خاص جهت تحقق مردم‌سالاری دینی برخوردار باشد. در الگوی مردم‌سالاری دینی هر یک از افراد مؤثر در امر انتخابات وظایفی را بر عهده دارند که در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی به روشنی وظایف هر یک از نامزدها، اقشار و نهادهای مرتبط با انتخابات مشخص شده است.

■ نقطه نظرات / یافته‌های کلیدی

انتخابات مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی که مردم در آن نمایندگان خود را انتخاب می‌کنند، از جمله مهم‌ترین تحولات سیاسی در جامعه محسوب می‌شود. در ساختار سیاسی نظام جمهوری اسلامی ایران، مجلس خبرگان رهبری، نهادی متشکل از فقهای واجد شرایط است که مهم‌ترین وظیفه آن انتخاب رهبری می‌باشد. به عبارتی «مجلس خبرگان مهم‌ترین هنرش این است که نگذارد در کشور خلأ رهبری به وجود آید». یکی دیگر از وظایف مجلس خبرگان رهبری، نظارت بر بقا و استمرار شرایط و صلاحیت‌های رهبری است. بنابراین مجلس خبرگان رهبری «بایستی مراقبت کند که شرایط در کسی که علم و عمل و تدبیر و وجود شرایط در او را تشخیص داده است، حفظ شود». مجلس شورای اسلامی نیز از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشور است که همه سررشته‌های امور کشور به آن برمی‌گردد. مجلس مظهر

حضور اراده مردم در صحنه‌های گوناگون سیاسی و اقتصادی است.

مهم‌ترین کلیدواژه‌ای که رهبر معظم انقلاب اسلامی در هر انتخاباتی بر آن تأکید دارند، افزایش مشارکت مردم در انتخابات است. مشارکت گسترده مردم در انتخابات از چنان جایگاه و اهمیتی در منظومه فکری رهبر معظم انقلاب اسلامی برخوردار است که حتی افرادی را که ممکن است به دلیل برخی مسائل از نظام سیاسی فاصله گرفته باشند دعوت به شرکت در انتخابات می‌نمایند. بر اساس بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی، برگزاری انتخابات با مشارکت حداکثری واجدین شرایط آثار و پیامدهای مهمی در دو عرصه سیاست داخلی (حیات و خودآگاهی ملی، استحکام بیشتر نظام اسلامی، ارتقای سطح حکمرانی و افزایش قانونمندی در جامعه) و خارجی (مصونیت بخشی و افزایش اقتدار، تأمین بهتر منافع ملی و تقویت جریانات اسلامی در کشورهای مختلف) به همراه دارد. به دلیل اهمیت انتخابات است که دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران، ماه‌ها قبل از برگزاری انتخابات با به راه انداختن جنگ تبلیغاتی، عملیات روانی و کارزارهای رسانه‌ای تلاش دارند تا برگزاری انتخابات سالم با مشارکت حداکثری را تحت الشعاع قرار دهند. از جمله این طراحی‌ها می‌توان به تلاش برای اعتبارزدایی از نهاد انتخابات، ایجاد ناامنی در موسم انتخابات، کمرنگ کردن یا بی‌رونق شدن و آشوب‌آمیز شدن انتخابات، طرح اتهام تقلب و تحریم انتخابات اشاره داشت.

مقام معظم رهبری در بیاناتی که به موضوع انتخابات اختصاص داده همواره سعی داشته تا ویژگی‌های نامزد اصلح را مطرح و تبیین کنند. لذا انتخاب خوب و گزینش فرد صالح بین نامزدهای انتخابات بر پایه اولویت قرار دادن ویژگی‌هایی مانند اعتقاد به انقلاب و نظام جمهوری اسلامی، تدین و کارآمدی، دست‌پاکی و ضدفساد، شجاع و پرانگیزه، اولویت دادن به مشکلات مردم و طبقات محروم و توجه به منافع ملی است.

اصول مورد توجه رهبر معظم انقلاب اسلامی برای برگزاری انتخابات سالم و رقابتی که باید توسط نهادهای مسئول به کار گرفته شوند عبارتند از: التزام نهادهای مسئول به رعایت قانون، همکاری و هماهنگی بین نهادی، دقت در گزینش ناظرین انتخابات، تأمین سلامت و امنیت انتخابات،

نیز باید بر پایه عدم بیان وعده‌های غیر عملی، عدم استفاده از بیت‌المال و توجه به امنیت کشور باشد.

پیش‌بینی جهت عدم کمبود برگه‌های تعرفه رأی، برخورد با تخلفات و... است. بایسته‌های مورد توجه نامزدهای انتخابات

۱. مقدمه

مشارکت فعالانه مردم در امور سیاسی یکی از جنبه‌های مهم پیشرفت در هر کشوری است. در دنیای امروز، مشارکت مردم به‌عنوان یک ارزش عام و جهان‌شمول پذیرفته شده؛ به‌گونه‌ای که حتی نظام‌های غیرمردم‌سالار نیز تلاش دارند خود را بر خاسته از جامعه معرفی کنند و زمینه حضور مردم در عرصه سیاسی را حتی به صورت نمایشی فراهم کنند. بی‌تفاوتی و بی‌اعتنایی مردم نسبت به سرنوشت و آینده جامعه خویش دارای پیامدهای نامطلوبی برای فرد، اجتماع و نظام سیاسی است. در این باره می‌توان به تقویت فردگرایی، بی‌توجهی به منافع عامه مردم، قطع ارتباط میان لایه‌ها و طبقات مختلف جامعه، کاهش سرمایه اجتماعی، افزایش احتمال عدم موفقیت سیاستگذاری‌ها و ارائه تصویری غیرمردم‌سالار از نظام سیاسی در عرصه بین‌الملل اشاره کرد.

بی‌شک مهم‌ترین جلوه مشارکت مردم در عرصه‌های مختلف سیاسی و اجتماعی، حضور در انتخابات است. در انتخابات مردم تعیین می‌کنند که چه افرادی از میان ملت و برای چه مسئولیتی گزینش و انتخاب شوند. در جهان‌بینی اسلامی نیز انسان و نظر او از جایگاه والایی برخوردار است و رأی مردم در مباحث سیاسی نقش اساسی و تعیین‌کننده‌ای دارد که با نگاه به سیره سیاسی پیامبر اکرم (ص) و امام معصوم (ع) می‌توان شواهد فراوانی برای این امر پیدا کرد. اگرچه مشروعیت حکومت اسلامی از ولایت الهی نشئت می‌گیرد، اما مقبولیت آن همواره نیازمند حضور مؤثر آحاد مردم است. از سوی دیگر اصل حضور مردم است که به تشکیل حکومت می‌انجامد و مردم هستند که در مواقع لزوم پاسداری از نظام سیاسی را برعهده خواهند گرفت [۱].

در ایران بعد از پیروزی انقلاب در سال ۱۳۵۷ و استقرار نظام جمهوری اسلامی، مردم کلیدی‌ترین نقش را در نحوه اداره امور کشور و تعیین مقامات و نمایندگان خویش دارا شدند. الگوی مردم‌سالاری دینی در نظام جمهوری اسلامی ایران بر پایه تعیین نقش حیاتی برای مردم برگرفته از دین مبین اسلام و توسط حضرت امام خمینی (ره) ارائه شد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در این باره می‌فرماید:

«انتخابات نماد حرکت اسلامی در کشور ماست. انتخابات، هدیه اسلام به ملت ماست. امام بزرگوار ما حکومت اسلامی به‌روش انتخاباتی را به ما یاد داد. حکومت اسلامی در ذهن‌ها و خاطره‌ها به‌شکل خلافت‌های موروثی به یادگار مانده بود؛ خیال می‌کردند حکومت اسلامی یعنی مثل خلافت بنی‌امیه و بنی‌عباس یا خلافت ترکان عثمانی؛ یک نفر با نام و شکل ظاهری خلیفه، اما با باطن و عمل فرعون و پادشاهان مستبد؛ بعد هم که از دنیا می‌رود، یک نفر را به جای خود معین کند. در ذهن مردم دنیا، حکومت اسلامی به این شکل تصویر می‌شد؛ که بزرگ‌ترین اهانت به اسلام و حکومت اسلامی بود. امام، حکومت اسلامی به‌روش انتخابات مردم و حضور مردم و تعیین منتخب مردم را - که لب اسلام است - بار دیگر برای مردم ما معنا کرد و در جامعه ما تحقق بخشید» [۲].

در الگوی مردم‌سالاری دینی، مشارکت سیاسی فعال در جامعه (که مصداق بارز آن حضور در عرصه انتخابات است) هم به‌عنوان یک حق و هم به‌عنوان یک وظیفه مورد تأکید است. به عبارتی مردم‌سالاری دینی با حضور و تبلور اراده مردم و ارتباط فکری و عقلانی و عاطفی آنها با تحولات کشور صورت می‌گیرد که این هم جز با یک انتخابات صحیح و همگانی و مشارکت وسیع مردم ممکن نیست [۳]. لذا مردم براساس حق و تکلیف با انتخاب صحیح و آزادانه،

نمایندگان خود را در قوه مقننه و مسئولان اجرایی خود را در قوه مجریه تعیین می‌کنند. بنابراین اگر چه شرکت در انتخابات «حق مردم است و متعلق به آنهاست، اما تکلیف هم هست. این طور نیست که یکی بگوید من نمی‌خواهم از این حق استفاده کنم نه سرنوشت نظام، بسته به احقاق و استنقاد این حق است، این تکلیف است، باید همه شرکت کنند» [۴].

تعیین نقش ویژه برای مردم و استواری نظام سیاسی بر پایه مشارکت و حضور مردم در اصول متعدد قانون اساسی از جمله اصول سوم، ششم، هشتم، پنجاه و ششم و... مورد تأکید قرار گرفته است.^۱ در اصل ششم قانون اساسی، انتخابات به عنوان یک اصل مهم و حیاتی پذیرفته شده و گزینش مسئولان نظام سیاسی مانند رئیس‌جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، نمایندگان مجلس خبرگان رهبری و اعضای شوراهای اسلامی شهر و روستا به عهده مردم نهاده شده است.

نکته شایان توجه آن است که به دلیل نقش و اهمیت حضور مردم است که کمتر از دو ماه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در فروردین ماه سال ۱۳۵۸ (و قبل از تثبیت و استقرار کامل نهادهای نظام سیاسی جدید) مردم با شرکت در فراندوم به جمهوری اسلامی رأی دادند و قبل از اولین سالگرد انقلاب اسلامی مردم در دو رأی‌گیری مهم شرکت و اعضای مجلس خبرگان قانون اساسی و رئیس‌جمهور را با آرای مستقیم انتخاب کردند. طی سال‌های متمادی نیز انتخاب اعضای مجلس شورای اسلامی، مجلس خبرگان و رئیس‌جمهور و شوراهای اسلامی بر اساس آرای مردم بوده است [۵].

انتخابات مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی که مردم در آن نمایندگان خود را انتخاب می‌کنند، از جمله مهم‌ترین تحولات سیاسی در جامعه محسوب می‌شود که ضرورت دارد جهت گزینش اعضای آنها، انتخاباتی در تراز انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران برگزار شود. در عرصه انتخابات هر یک از افراد و نهادهای مؤثر و وظایفی را بر عهده دارند که در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی به روشنی و وظایف هر یک از افراد، اقشار و نهادهای مرتبط با انتخابات مشخص شده است. بنابراین بررسی بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره جایگاه و انتخابات مجلس خبرگان و مجلس شورای اسلامی می‌تواند نقش ارزنده‌ای در ارتقای مردم‌سالاری دینی، تقویت این نهادهای مردمی و تحکیم نقش مردم در نظام اسلامی داشته باشد. گزارش پیش‌رو تلاش دارد تا با بررسی بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) به تبیین اهمیت انتخابات مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی از دو منظر سیاست داخلی و خارجی بپردازد و اصول مهم برای انتخاب نامزدهای اصلح را ارائه و ضوابط و چارچوب رقابت‌های انتخاباتی را بیان کند.

۱. اصل سوم: دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر به کار برد: ... ۸- مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش.
اصل ششم: در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکال آرای عمومی اداره شود، از راه انتخابات: انتخاب رئیس‌جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراهای و نظایر اینها، یا از راه همه‌پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین می‌گردد.
اصل هشتم: در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه‌ای است همگانی و متقابل بر عهده مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت. شرایط و حدود و کیفیت آن را قانون معین می‌کند. (وَ الْمُؤْمِنُونَ وَ الْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ).
اصل پنجاه و ششم: حاکمیت مطلق بر جهان و انسان از آن خداست و هم او، انسان را بر سرنوشت اجتماعی خویش حاکم ساخته است. هیچ‌کس نمی‌تواند این حق الهی را از انسان سلب کند یا در خدمت منافع فرد یا گروهی خاص قرار دهد و ملت این حق خداداد را از طرقی که در اصول بعد می‌آید اعمال می‌کند.

۲. پیشینه پژوهش

نهادها و نامزدهای انتخابات صورت نگرفته است. صرفاً پژوهشی درباره «توصیه‌های مقام معظم رهبری در مورد انتخابات مجلس شورای اسلامی» انجام شده که بر جایگاه و اهمیت انتخابات و مشارکت عمومی، توصیه‌هایی به مردم و نامزدها در زمان انتخابات توجه داشته است [۶].

۲-۱. سوابق مطالعاتی مرکز

بررسی‌های صورت گرفته بیانگر آن است که پژوهش جدی و جامعی درباره تبیین بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره انتخابات و اهمیت مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی، طراحی دشمن برای انتخابات، بایسته‌های مورد توجه

۳. اهمیت انتخابات مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی

اسلامی جایگاه مهمی دارد نقش مجلس خبرگان نیز بسیار حساس و حیاتی است. در حقیقت مجلس خبرگان رهبری، مظهر و نماد جمهوریت و اسلامیت نظام اسلامی ایران است [۸].

تأمل در کلام و بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره مجلس خبرگان رهبری بیانگر آگاهی بخشی جهت تبیین جایگاه و رسالت مهم و خطیر مجلس خبرگان رهبری است که «در حساس‌ترین و خطرناک‌ترین لحظات زندگی ملت و نظام ما، این مجلس است که باید به داد ملت برسد؛ این منتخبان ملت‌اند که باید در آن لحظه‌ی خطیر، دین خودشان را به ملت ایفا کنند. انتخاب رهبر - کار مهم و اساسی و بسیار تعیین کننده‌ای که بر عهده مجلس خبرگان است» [۹].

یکی دیگر از وظایف مجلس خبرگان رهبری، نظارت بر بقا و استمرار شرایط و صلاحیت‌های رهبری است. مجلس خبرگان رهبری «بایستی مراقبت کند که شرایط در کسی که علم و عمل و تدبیر و وجود شرایط در او را تشخیص داده است، حفظ شود» [۱۰].

لذا کار مهم مجلس خبرگان رهبری این است که «نظارت بر وضع رهبر موجود و حاضر، که متوجه باشند و ببینند آیا صلاحیت‌ها در او باقی است؟ آیا علم او، تقوای او، مدیریت او، تدبیر او، خلوص او و صدق او باقی است؛ یا از حدنصاب پایین افتاده است؟» [۱۱].

دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران به دلیل جایگاه و وظایف مهم مجلس خبرگان رهبری است که با به راه انداختن جنگ تبلیغاتی در پی تضعیف مجلس خبرگان رهبری بوده و تلاش دارند با فضا سازی مردم را از شرکت در این انتخابات منصرف سازند. تشکیل مجلس

با گذشت بیش از چهار دهه از استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران، تاکنون یازده دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی و پنج دوره مجلس خبرگان برگزار شده است. در یازدهم اسفندماه سال ۱۴۰۲ نیز انتخابات دوازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی و ششمین دوره مجلس خبرگان رهبری برگزار می‌شود که هر دو نهاد از جایگاه مهم و رفیعی در ساختار نظام سیاسی برخوردار هستند.

۳-۱. جایگاه مجلس خبرگان رهبری

در حکومت اسلامی و به تبع آن قانون اساسی، مقام رهبری دارای دو جایگاه عالی مرتبه است. از یک سو مبتنی بر رویکرد فقهی در حکومت شیعی در جایگاه ولایت امر و امامت امت و از سوی دیگر با استناد به قانون اساسی در مقام عالی‌ترین مقام رسمی کشور قرار دارد [۷]. بنابراین رهبری در نظام جمهوری اسلامی ایران به عنوان بالاترین مقام سیاسی و معنوی بر عهده «ولی فقیه» (یعنی فردی که کارشناس و صاحب نظر در مورد مسائل اسلامی است) قرار دارد. رهبری وظیفه هدایت معنوی مردم و اداره کشور را بر عهده دارد و هدایت کننده نهادهای حکومتی در مسیر اجرای صحیح قوانین اسلامی است. رهبری هماهنگ کننده قوای مختلف مملکت و تعیین کننده سیاست‌های کلی نظام است.

مجلس خبرگان رهبری از نهادهای بسیار مهم در نظام جمهوری اسلامی ایران است که اهمیت فوق العاده‌ای این مجلس از آنجاست که مطابق قانون اساسی (اصول یکصد و هفتم و یکصد و یازدهم) وظیفه حیاتی تعیین رهبر و نظارت بر بقا و استمرار شرایط رهبری را بر عهده دارد. از این رو به همان اندازه که رهبری در نظام جمهوری

که باید رهبر دیگری را انتخاب کنند - حضور نداشته باشد و آماده به کار نباشد، آن چنان گرهی در دستگاه مدیریت کشور به وجود خواهد آمد که با هیچ سرانگشتی این گره بازشدنی نیست» [۱۱].

۳-۲. جایگاه مجلس شورای اسلامی

در ساختار سیاسی نظام جمهوری اسلامی، مجلس شورای اسلامی از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشور (اصل هفتم قانون اساسی) است که از نمایندگان ملت که به‌طور مستقیم و با رأی مخفی انتخاب می‌شوند تشکیل می‌گردد (اصل شصت و دوم قانون اساسی) مجلس شورای اسلامی در ایران امروز «مظهر حضور اراده مردم در صحنه‌های گوناگون سیاسی و اقتصادی است. اگر مردم در زمینه‌های اقتصادی یا سیاسی و چیزهایی که به سر نوشت کشور ارتباط پیدا می‌کند، چیزی را بخواهند - بخواهند که بشود یا بخواهند که نشود - اراده مردم باید از حنجره و از زبان نماینده مردم بیرون بیاید و به‌صورت قانون در بیاید و این قانون در سطح کشور عمل بشود» [۱۳]. بنابراین «جایگاه مجلس... انعکاس نظرات و اراده ملت در قوانین و مقررات کشور و رگه‌های اجرایی کشور است» [۱۴] و «مجلس خوب و شجاع و مستقل، قوه مجریه را با قوانین مناسب و با نظارت دائم، به‌سمت هدف‌های درستی که برای کشور تعیین شده است، هدایت می‌کند. مجریان خوب هم، کشور را می‌سازند و سازندگی را به پیش می‌برند. مجلس خوب، کلید کارهای صحیح در یک کشور است» [۱۵]. لذا «سلامت نظام، به سلامت مجلس وابسته است. یک مجلس سالم و قوی و کارآمد و دارای اعضای مؤمن و منطبق با ضوابط، خواهد توانست پشتیبانی قانونی نظام را به‌شکل صحیحی انجام بدهد» [۱۶].

با حداقل شرکت کنندگان موجب می‌شود که تصمیمات آن توسط دشمنان و مخالفان نظام جمهوری اسلامی ایران مورد تشکیک قرار گیرد. بنابراین «اگر مجلس خبرگان باشد که از پشتوانه مردمی برخوردار و آرای مردم پشت سرش باشد، وقتی کسی را انتخاب کرد، این انتخاب، انتخاب ملت می‌شود و خلأیی در کشور نیست. آنها می‌خواهند این نباشد. دشمن می‌خواهد که مجلس خبرگان، یک مجلس بی‌پشتوانه باشد. مختصری از مردم، رأی بدهند، مجلسی هم به‌وجود بیاید و اگر آن روز که احتیاج است این مجلس اقدامی انجام دهد، همه بگویند این مجلس متکی به آرای مردم نیست!» [۱۲].

یکی دیگر از حربه‌های دشمن درباره مجلس خبرگان در ماه‌های آینده این است که با مطرح کردن ادعاهایی مانند اینکه «مجلس خبرگان رهبری در سال یک‌بار بیشتر جلسه ندارند و از جایگاه حائز اهمیتی برخوردار نیستند» جایگاه و عملکرد این نهاد را در افکار عمومی تحت الشعاع قرار دهد. بنابراین اگر چه «بعضی از همین بیگانگان و خارجی‌ان القا کردند که مردم تأثیر مجلس خبرگان را لمس نکرده‌اند! به‌عکس، چون تأثیر مجلس خبرگان دیده شد، دشمن این قدر با آن مخالف است. مجلس خبرگان مهم‌ترین هنرش این است که نگذارد در کشور خلأ رهبری به‌وجود آید... روز چهاردهم خرداد ۱۳۶۸ از نظر دشمنان این ملت و دشمنان انقلاب، یک روز بسیار مهم و تعیین‌کننده بود. مجلس خبرگان نگذاشت این خلأ به‌وجود آید» [۱۲].

در واقع «اگر چنین جمعی در آن هنگام - یعنی هنگامی که کشور به تعیین رهبر احتیاج پیدا کرده است، یا به‌خاطر اینکه رهبر قبلی از دنیا رفته است و یا خدای نخواستہ از صلاحیت‌ها افتاده است،

۴. اهمیت مشارکت مردم در انتخابات

در انتخابات از چنان جایگاه و اهمیتی در منظومه فکری رهبر معظم انقلاب اسلامی برخوردار است که حتی افرادی را که ممکن است به‌دلیل برخی مسائل از نظام سیاسی فاصله گرفته باشند دعوت به شرکت در انتخابات می‌نمایند. «ممکن است افرادی نسبت به نظام مسئله داشته باشند اما این افراد قاعدتاً نسبت به

برگزاری انتخابات متعدد در کشور از ابتدای انقلاب اسلامی تا به امروز در راستای تحقق بخشی به نقش تعیین‌کننده مردم در ساختار نظام جمهوری اسلامی ایران است. مهم‌ترین واژه‌ای که رهبر معظم انقلاب اسلامی در هر انتخاباتی بر آن تأکید ویژه دارند، افزایش مشارکت مردم در انتخابات است. مشارکت گسترده مردم

سیاسی رأی دهند موجب استحکام نظام سیاسی، امنیت‌بخش و تجلی‌کننده توانایی و اقتدار ملی است. در ادبیات علوم سیاسی نیز مشارکت بیشتر مردم در انتخابات به‌منزله پشتیبانی و حمایت از نظام سیاسی در نظر گرفته می‌شود و «از نظر مردم دنیا و تحلیلگران و سیاست‌گذاران عالم، آن نظامی مستحکم است که تعداد بیشتری از مردمش در هنگام انتخابات پای صندوق‌ها بیایند و رأی بدهند. این نشانه استحکام یک نظام است؛ که بحمدالله ما این را در انتخابات‌های گوناگونی که در این سال‌های متوالی داشته‌ایم، همیشه نشان داده‌ایم و مردم حضور قوی‌ای داشته‌اند» [۴].

۳-۱-۴. ارتقای سطح حکمرانی کشور

مجلسی که با مشارکت درصد بیشتری از واجدین شرکت در انتخابات تشکیل می‌شود متفاوت و تأثیرگذارتر از مجلسی است که با مشارکت عده کمتری از مردم شکل می‌گیرد. حضور حداکثری مردم در انتخابات موجب می‌شود نامزدها با پشتوانه رأی بالایی انتخاب شوند و بالطبع این موضوع بر اهمیت و جایگاه مجلس می‌افزاید، اما مشارکت اندک از همان ابتدا می‌تواند موجب تضعیف جایگاه مجلس و ایفای نقش ضعیف‌تر در سیاست‌گذاری کلان نظام سیاسی شود [۲۰].

به همین دلیل است که مقام معظم رهبری در مقاطع مختلف بر این امر تأکید داشته که تشکیل یک مجلس قوی می‌تواند بر عملکرد کلیه دستگاه‌ها و نهادهای حاکمیتی علی‌الخصوص دولت تأثیرگذار باشد و با تصویب قوانین و نظارت مؤثر، آینده توسعه و پیشرفت کشور تضمین شود: «وقتی مردم در انتخابات بیشتر شرکت کنند، کارآمدی و اعتبار مجلس بیشتر می‌شود و توان خدمت‌رسانی پیدا می‌کند» [۲۱].

«مجلس مرکز قانونگذاری است. قانون یعنی جاده‌ای که باز می‌شود تا مسئولان اجرایی از آن جاده حرکت کنند و با تلاش خود گوشه و کنار و زوایای کشور را آباد و اصلاح کنند. این جاده باز کنی به‌عهده قانون است و قانون را هم نماینده شما در مجلس وضع می‌کند؛ بنابراین مجلس خیلی مهم است. علاوه بر این، طبق قانون اساسی ما، مجلس ناظر بر دولت است. اگر دولت در جایی بد و یا کج حرکت کند، پادر راه نادرستی بگذارد و خدای نکرده سوءاستفاده‌ای بشود و فساد به‌وجود آید، مرکزی که می‌تواند جلوی فساد و انحراف را بگیرد، مجلس است» [۲۲].

«یک مجلس صالح و سالم و قوی می‌تواند بر عملکرد همه دستگاه‌های کشور اثر بگذارد؛ بر عملکرد دولت، بر عملکرد قوه

امنیت، پیشرفت و عزت کشور مسئله‌ای ندارند و بر همین اساس اگر خواهان استمرار امنیت ملی، افزایش عزت ملی و تضمین پیشرفت و حرکت رو به رشد کشور هستند، باید در انتخابات شرکت کنند» [۱۷].

برگزاری انتخابات با مشارکت حداکثری واجدین شرایط آثار و پیامدهای مهمی در دو عرصه سیاست داخلی و خارجی به‌همراه دارد که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره داشت:

۱-۴. اثر انتخابات بر سیاست داخلی

برگزاری انتخابات با مشارکت حداکثری در عرصه سیاست داخلی می‌تواند موجد آثاری باشد که از آن جمله می‌توان به حیات و خودآگاهی ملی، استحکام بیشتر نظام، ارتقای سطح حکمرانی و... اشاره داشت:

۱-۱-۴. حیات و خودآگاهی ملی

یکی از شاخص‌های مهم برای بیان مردمی بودن یک نظام سیاسی، میزان حضور افراد در هر انتخاباتی است که برگزار می‌شود. برگزاری انتخابات با مشارکت حداکثری مردم بیانگر تداوم حیات یک ملت است. در این صورت دولت و جامعه می‌توانند با همکاری موجبات پیشرفت و توسعه کشور را فراهم سازند. از این رو «وقتی یک ملت دست به انتخاب می‌زند، وارد صحنه انتخاب می‌شود، یعنی زنده است. آن کسی که برای خود انتخاب می‌کند، زنده‌بودن خود را اثبات می‌کند. انسانی که برای او تصمیم می‌گیرند، برای او انتخاب می‌کنند و او بیکار و بی‌تأثیر می‌نشیند و نگاه می‌کند، علامت حیات در او ضعیف است؛ نمی‌توان او را یک انسان زنده یا یک ملت زنده به حساب آورد. پس اولین اثر انتخابات این است که نشان‌دهنده حیات و خودآگاهی یک ملت است؛ این را باید ملت ما با استفاده از فرصت انتخابات‌های گوناگون و پی‌درپی، تمرین و اثبات کند» [۱۸].

از سوی دیگر برگزاری انتخابات منجر به این امر می‌شود که نخبگان و مقامات با ایده‌های جدید وارد عرصه سیاست‌گذاری کشور شوند و احتمال کارایی و بازدهی سیاست‌ها برای حل مشکلات کشور افزایش یابد. لذا انتخابات به مثابه «یک روح جدید، یک خون تازه و یک نفس نو به کشور و به ملت و به مردم دادن» است [۱۹].

۲-۱-۴. استحکام بیشتر نظام جمهوری اسلامی ایران

مشارکت مردم در انتخابات فارغ از اینکه به کدام جناح و گرایش

۴-۲. اثر انتخابات بر سیاست خارجی

برگزاری انتخابات با مشارکت حداکثری مردم در عرصه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران نیز موجد آثاری خواهد بود که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره داشت:

۴-۲-۱. مصونیت بخشی به نظام سیاسی

حضور حداکثری مردم در انتخابات منجر به خنثی شدن توطئه‌های دشمن مبنی بر ادعای حکمرانی غیر مردمی و تلاش برای القا و معرفی مردم‌سالار نبودن نظام جمهوری اسلامی ایران است. در واقع طرح و هدف کشورهای غربی مبتنی بر این است که با جداسازی مردم از حاکمیت، زمینه تحت فشار قرار دادن نظام سیاسی در عرصه بین‌الملل برای محدودسازی و کسب امتیاز از آن را فراهم سازند. از سوی دیگر دولتمردان غربی روی این مسئله حساب باز کرده‌اند که با حربه تحریم زمینه فرسایش کارآمدی و مقبولیت نظام سیاسی، تشدید نارضایتی و ترغیب مردم به ناآرامی‌های داخلی را فراهم نمایند و زمینه تغییر سیستم سیاسی یا انزوای آن در عرصه بین‌الملل را رقم بزنند. به همین دلیل است که رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره سرانجام جدا شدن مردم و مسئولان می‌فرماید: «مراکز قدرت جهانی به این چشم دوخته‌اند تا اگر مردم در انتخابات حضور گسترده‌ای نیافتند با تبلیغ و القای جدایی مردم از نظام، راه را برای دخالت‌ها و سلطه‌طلبی‌های خود در ایران هموار کنند» [۲۲]. حمایت و پشتیبانی مردم از نظام سیاسی که در قالب انتخابات بروز و ظهور می‌یابد «مصونیت‌بخش در برابر توطئه‌ها و زمینه‌ساز ایران قوی خواهد بود» [۲۸] «استقامت کشور را در مقابل دشمنی‌ها زیاد می‌کند و دشمن را از طمع ورزیدن به کشور و از فکر ضربه زدن و توسعه و فساد و فتنه منصرف می‌کند» [۲۹]. بنابراین «یک اثری که این انتخابات داشت - و انتخابات‌ها غالباً این اثر را دارد - مسئله‌ی توهم‌زدایی است. انتخابات مثل یک سیلی بیدارکننده و هوشیارکننده است به کسانی که در توهمات خودشان غوطه می‌خورند و خیال‌پردازی می‌کنند؛ راجع به آینده نظام، راجع به اصل نظام، راجع به مردم، راجع به کشور، راجع به دشمن توهمات در ذهن دارند، تخیلات دارند، غرق در این توهمات هستند. انتخابات، اینها را از این توهمات خارج می‌کند؛ حقیقت را جلوی اینها می‌گذارد» [۳۰]. از این رو «هرچه صندوق‌های رأی شلوغ‌تر باشد، گسترش شرکت مردم بیشتر باشد، اعتبار کشور بالا خواهد رفت، مصونیت کشور بیشتر خواهد شد» [۲۳].

قضائیه، حتی بر عملکرد نیروهای مسلح می‌تواند اثر بگذارد» [۲۳]. «هر کسی که حل شدن مشکلات کشور را دوست دارد، در انتخابات شرکت کند» [۲۴].

۴-۱-۴. افزایش قانونمندی در کشور

مشارکت مردم در انتخابات به معنای پذیرش و نهادینه شدن روش‌های مشارکت مسالمت‌آمیز و قانونی برای ایجاد تغییر مقامات و سیاستگذاری‌هاست. بی‌شک گرایش مردم به بهره‌گیری از روش‌های مسالمت‌آمیز می‌تواند منجر به گسترش قانون‌مداری و قانون‌پذیری در کل کشور شود. بدون وجود قانون‌پذیری جامعه، سیر توسعه همه‌جانبه با چالش مواجه شده و اتلاف منابع و امکانات رخ می‌دهد. از این منظر جامعه‌ای که مشارکت افراد در آن بالا باشد، زمینه بیشتر جهت‌پذیری قوانین مصوب دارد و اعتراضات از مجاری معمول صورت می‌گیرد و اغتشاش در جامعه کمتر ایجاد می‌شود [۲۰].

رهبر معظم انقلاب اسلامی همواره خواستار این بوده‌اند که مردم از طریق روش‌های مشارکت مسالمت‌آمیز و صندوق رأی، خواسته‌های خود را بیان نمایند. بنابراین اگر چه «گلایه‌ها و دلخوری‌ها و نارضایتی‌های مردم به خصوص اقشار محروم از وضعیت اقتصادی و معیشتی به حق است»، اما «بحث سر این است که نرفتن پای صندوق رأی و قهر کردن با صندوق رأی، مشکل را حل نمی‌کند» [۲۵].

لذا «اگر نابسامانی وجود دارد، اگر ناکارآمدی وجود دارد، ما باید آن را با انتخاب درست و انتخاب خوب جبران کنیم نه با عدم انتخاب» [۲۶].

۴-۱-۵. افزایش انسجام و اتحاد ملی

تجربه‌های مشترک مردم در سطح محلی و ملی این قابلیت را دارد که زمینه انسجام و همدلی بیشتر را بین لایه‌های مختلف اجتماعی فراهم آورد. به خصوص اینکه مردم مشاهده می‌کنند در تعیین سرنوشت و آینده کشور سهیم هستند و نظام سیاسی برای تصمیم و انتخاب آنها ارزش قائل است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در این باره می‌فرماید: «انتخابات یک عرصه ظهور و بروز وحدت‌ما، عقلانیت‌ما، شعور ملی ما می‌تواند قرار بگیرد. بعضی خیال می‌کنند انتخابات، زمزمه‌های انتخابات، فضای انتخاباتی، مایه اختلاف است؛ نه، می‌تواند مایه اتحاد باشد؛ می‌تواند تشجیع‌کننده به سرعت عمل و پیشرفت باشد؛ با رقابت مثبت» [۲۷].

۲-۲-۴. افزایش اقتدار نظام سیاسی در عرصه بین‌الملل

مشارکت حداکثری در انتخابات موجب ارتقای جایگاه و اقتدار نظام جمهوری اسلامی ایران در نظام بین‌الملل، تعاملات جهانی، مذاکرات و رایزنی‌های معمول می‌شود که در آینده با کشورهای مختلف صورت می‌گیرد. در واقع اگر مشارکت شهروندان در انتخابات بالا باشد؛ به همان میزان توانمندی دیپلماتیک و قدرت چانه‌زنی نظام سیاسی ایران در برابر دولت‌های دیگر افزایش خواهد یافت. لذا می‌توان بیان داشت «وقتی یک ملت یکپارچه و یکدست باشد و مسئولان کشور همه با یکدیگر همدل و همراه باشند، شمشیر دشمن گند می‌شود و جرئت نمی‌کند به چنین کشور و ملتی نظر بد بیندازد و با او به چشم توطئه نگاه کند» [۳۱].

از دیدگاه مقام معظم رهبری هرچه میزان مشارکت در انتخابات بیشتر شود بیانگر علاقه‌مندی مردم جهت نقش‌آفرینی در آینده سیاسی است. بنابراین چنانچه ضریب مشارکت عمومی شهروندان کاهش یابد در آن صورت آمادگی بازیگران خارجی برای تشدید فشار بر ایران افزایش خواهد یافت. به عبارت دیگر در صورت تضعیف پایگاه اجتماعی، نظام سیاسی با تحریک بیش از پیش لایه‌های معترض اجتماعی به خیزش (به‌ویژه با افزایش تحریم و فشارهای اقتصادی بر جامعه)، تمایل بازیگران خارجی به بهره‌برداری از پتانسیل و ظرفیت طبقات مختلف اجتماعی جهت غافل‌گیری و تسریع فرایند تغییر در ایران بیش از پیش خواهد بود [۳۲]، اما اگر برگزاری انتخابات با مشارکت حداکثری مردم همراه باشد ضمن تغییر توازن جریانات و احزاب، دارای کارکرد منسجم‌کننده و هویت‌بخش برای اجتماع، مقبولیت‌بخش در سطح داخلی و موجب افزایش اقتدار، کسب اعتبار و جایگاه بهتر در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی برای نظام سیاسی است.

۲-۲-۳. تقویت جریانات اسلامی در کشورهای مختلف

پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ منجر به ایجاد الگوی جدیدی از حکمرانی در قالب مردم‌سالاری دینی شد. مردم‌سالاری دینی؛ الگویی از حکومت است که در راستای حق‌مداری، خدمت‌محوری و ایجاد بستری برای رشد و تعالی مادی و معنوی انسان ایفای نقش می‌کند [۳۳]. مردم‌سالاری دینی از درون دین برآمده و حوزه سیاست را قلمرو

خود می‌داند و حضرت امام خمینی (ره) با پیروزی انقلاب اسلامی دین را از بند سیاست‌های سلطه‌طلبانه رها کرد و مبنای نظام باطل جهان مدرن را برهم زد. بدین ترتیب در فکر و عمل ثابت شد که دین می‌تواند و باید دنیای امروز را مهندسی و پیشوایی کند، دنیا میدان رسالت و مسئولیت دین است و دین مسئول جهت‌دهی به همه تلاش‌های انسان و جوامع بشری در همه عرصه‌ها از جمله فردی، اجتماعی، سیاسی و اخلاقی است. اجتماع و فرهنگ در مکتب سیاسی امام (ره) با دین آمیخته و هماهنگ است و یکی از علل خصومت مستکبران و نظام سلطه جهانی با امام و مردم‌سالاری دینی ایران همین تبیین رابطه صحیح دین و دنیا است [۳۴]. این در حالی است که دنیای غرب شاهد تسلط ایده جدایی دین از سیاست و به تعبیر بهتر حذف دین از عرصه اجتماعی که یک بُعد آن سیاست بود حرکت کرده است [۳۵].

مطرح شدن الگوی نوین مردم‌سالاری دینی توسط جمهوری اسلامی ایران موجب شد که بسیاری از ملت‌های مسلمان در آسیا و آفریقا، اخبار و تحولات مربوط به ایران را پیگیری کنند و از آن الگو برداری کنند و الهام بگیرند. لذا بی‌شک برگزاری انتخابات با مشارکت بالا موجب می‌شود تا جریانات اسلامی در عرصه سیاست داخلی کشور خود تقویت شوند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی در این باره می‌فرماید: «بسیاری از ملت‌ها، به خصوص ملت‌های اسلامی هم علاقه‌مندند. نگاه همه اینها به این انتخابات است؛ دلشان می‌خواهد این انتخابات، قوی، پرشور و نشان‌دهنده عزم استوار ملت ایران باشد» [۲۲].

۴-۲-۴. نقش آفرینی فعالانه‌تر مجلس در عرصه سیاست خارجی

مشارکت گسترده مردم در انتخابات و تشکیل مجلسی با پشتوانه بیشتر موجب خواهد شد تا قدرت و ابتکار عمل این نهاد در عرصه سیاست خارجی افزایش یابد. تقویت دیپلماسی پارلمانی در مجلسی که با حداکثر پشتوانه و حمایت مردمی تشکیل شود موجب خواهد شد که علاوه بر تلاش برای تأمین منافع ملی در قانونگذاری در قالب دیپلماسی پارلمانی «بتواند در مقابل زورگویی‌ها و زیاده‌خواهی‌ها و مرعوب کردن‌ها و تطمیع کردن‌های قدرتمندان جهانی بایستد و مصالح کشور و ملت را محاسبه کند و دنبال آن برود» [۴].

۵. طراحی دشمنان ایران برای انتخابات

در آستانه انتخابات، محیط کشور را متشنج کند؛ اگر نتواند تشنج عملی هم به وجود آورد، محیط تشنج فکری و ذهنی و بحران سازی مصنوعی کند» [۳۹]. بنابراین «آنچه امروز بیش از هر چیز مورد توجه آنهاست... مسئله آفریدن التهاب سیاسی است. مردم را از لحاظ سیاسی دچار التهاب کردن، نگران کردن، سرگرم مسائل کوچک کردن، به جان همدیگر انداختن جناح‌ها، مسائل کوچک را بزرگ کردن. این جزو برنامه‌هاست؛ می‌خواهند کاری کنند که فضای کشور، فضای تب‌آلود شود. مبارزه با این برنامه، سعی در آرام نگه داشتن فضای عمومی و فضای سیاسی کشور است» [۴۰].

۳-۵. بی‌رونق شدن یا آشوب آمیز شدن انتخابات

از دیگر اهداف دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران تلاش برای مشارکت اندک مردم در انتخابات و ایجاد تنش سیاسی و اجتماعی است. بنابه همین دلیل است که باید اشاره داشت «کسانی که از خارج از این مرزها می‌خواهند خواست و اراده شوم خودشان را بر این کشور و این مردم حاکم کنند، اولاً خواسته‌اند مردم در انتخابات شرکت نکنند و انتخابات بی‌رونق باشد؛ ثانیاً اگر انتخابات صورت می‌گیرد، با آشوب و دعوا و تنازع و درگیری همراه باشد» [۴۱]. البته «اگر آمریکا و استکبار بدانند می‌توانند کاری کنند که پنج میلیون رأی‌دهنده کم کنند، سه میلیون رأی‌دهنده کم کنند، یک میلیون رأی‌دهنده کم کنند؛ هر چه داشته باشند خرج می‌کنند که این کار انجام شود؛ چون برایشان مهم است. اینکه میلیون‌ها انسان از تمام اکناف کشور، پای صندوق‌های رأی بروند و نمایندگان خودشان را معین کنند، چه دمکراسی روشن و سالمی را نشان می‌دهد! می‌دانند که اگر این کار انجام گیرد، تبلیغات‌شان باطل می‌شود» [۴۲].

۴-۵. مطرح سازی تقلب در انتخابات

یکی دیگر از برنامه‌های دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران این است که اعتبار انتخابات را با مطرح ساختن مباحثی چون تقلب در انتخابات، احراز صلاحیت نامزدها، تحریم انتخابات توسط گروه‌های سیاسی و... تضعیف کنند.

بنابراین کشورهای غربی در درجه اول پیگیری عدم برگزاری انتخابات هستند و «اگر نتوانستند، انتخابات را متهم کنند. خواهند

مشارکت حداکثری مردم در انتخابات همان گونه که اشاره شد در دو عرصه سیاست داخلی و خارجی به افزایش کیفیت حکمرانی، استحکام و اقتدار نظام سیاسی منجر خواهد شد. بنابه همین دلایل با نزدیک شدن به هر انتخاباتی دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران با به راه انداختن جنگ تبلیغاتی و کارزارهای رسانه‌ای تلاش دارند تا برگزاری انتخابات سالم با مشارکت حداکثری مردم را تضعیف نمایند. لذا باید اذعان داشت «در هیچ انتخاباتی ما سراغ نداریم که قبل از انتخابات، بوق‌های تبلیغاتی دشمن به کار نیفتاده باشد برای اینکه کاری کنند که انتخابات در ایران کمرنگ شود. در همه‌ی انتخابات‌ها، به شکل‌های مختلف، این کار صورت گرفته است» [۳۶].

بررسی بیش از چهار دهه تجربه برگزاری انتخابات در نظام جمهوری اسلامی ایران مبین آن است که حربه‌ها و ابزارهای دشمنان برای زیر سؤال بردن انتخابات به قرار زیر است:

۱-۵. عدم برگزاری انتخابات و اعتبار زدایی از مردم سالاری

یکی از حربه‌های همیشگی دشمنان نظام جمهوری اسلامی ایران، تشکیک و زیر سؤال بردن مردم سالاری دینی و نهاد انتخابات است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در مقاطع مختلف به این موضوع اشاره داشته که دشمن به دنبال این است که «اصلاً انتخابات برگزار نشود. چرا؟ برای اینکه بتوانند شاهدهی بیاورند که در ایران مردم سالاری و دمکراسی نیست. وقتی ما انتخابات برگزار می‌کنیم، حربه آنها گند می‌شود. بنابراین اولین خواسته‌های آنها برگزار نشدن انتخابات است» [۳۷]. این در حالی است که مردم سالاری که در ایران امروز برقرار است «هیچ وقت در تاریخ ایران وجود نداشته است. هیچ وقت در دوران‌های گذشته ایران، چنین آزادی که امروز هست، نبوده است. نمونه‌اش انتخابات و حضور مردم در صحنه است» [۳۸].

۲-۵. تلاش برای ایجاد ناامنی در موسم انتخابات

یکی دیگر از تاکتیک‌های دشمن در ماه‌های منتهی به برگزاری انتخابات، بحران سازی و ناامن سازی ایران جهت ایجاد شکاف در جامعه، تضعیف و به چالش کشیدن اقتدار نظام سیاسی و تعویق انتخابات است.

از دیدگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی «دست‌هایی در کار است که

سیاسی خدشه وارد سازند و زمینه را برای فشار بیشتر به نظام جمهوری اسلامی ایران فراهم آورند. بنابراین «در نزدیکی انتخابات - که بعضی‌ها از الان زرمه‌اش را آغاز کرده‌اند - خواهید دید که زرمه‌های تحریم انتخابات شروع خواهد شد؛ برای اینکه مردم به میدان نیایند، حضور نداشته باشند، گزینش نکنند و از معادلات سیاسی ایران و نظام جمهوری اسلامی حذف شوند. این زرمه‌ها ابتدا از محافل سیاستگذاری و طراحان راهبردی آمریکا و اسرائیل شروع می‌شود؛ بعد هم به دست یک عده از آدم‌های بی‌توجه و گاهی هم مزدور و حقیر در داخل می‌رسد. یک عده خواهند گفت انتخابات را تحریم کنیم؛ یک عده خواهند گفت انتخابات آزاد نیست - برای اینکه مردم را دلسرد کنند - یک عده بنا می‌کنند به تخریب چهره نامزدهای انتخاباتی. هر کدام از اینها به‌نحوی سعی می‌کند این انتخابات را کم‌رونق کند» [۴۳].

گفت در انتخابات تقلب شده؛ خواهند گفت انتخابات تبعیض‌آمیز است؛ خواهند گفت چرا فلانی رد صلاحیت شد؛ چرا فلانی نیامد؛ چرا فلانی آمد. در هر صورت این حرف‌ها را می‌زنند. اگر ما به جای سالی یک بار، هفته‌ای یک انتخابات هم داشته باشیم، باز این حرف‌ها را خواهند زد. آنجایی هم که رد صلاحیت نیست، باز همین حرف‌ها را می‌گویند... دشمن با یک انتخابات موفق، سراسری و پُرشور مخالف است» [۳۷].

۵-۵. تحریم انتخابات

یکی از مهم‌ترین راهکارهای کشورهای غربی برای تحت‌تأثیر قرار دادن انتخابات در ایران، مطرح کردن تحریم انتخابات است. با استفاده از این حربه تلاش دارند تا حد امکان موجب ریزش مشارکت‌کنندگان در انتخابات شوند، به اعتبار انتخابات و سیستم

۶. ویژگی‌های نامزد صالح انتخابات

گذشته نشان داده است که در خط درست حرکت کرده‌اند و راه درست را شناخته‌اند، انتخاب کنید» [۹]. نکته حائز اهمیت آن است که مقام معظم رهبری تأکید دارند مردم در انتخابات مجلس خبرگان «بایستی افراد شایسته را بشناسند و انتخاب کنند. چنانچه افرادی را نمی‌شناسند، از راهنمایی انسان‌های مؤمن و مطمئن استفاده کنند که معرفی آنها برای انسان حجت شرعی باشد؛ دنبال حجت شرعی باشید» [۱۸].

۲-۶. انتخابات مجلس شورای اسلامی

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در بیان ویژگی‌های افراد شایسته برای عضویت در مجلس شورای اسلامی به شاخصه‌هایی مانند مؤمن به انقلاب اسلامی، تدین و کارآمدی، ضدفساد بودن، طرفداری از محرومان جامعه و... توجه دارند.

۱-۲-۶. اعتقاد به انقلاب اسلامی

یکی از ویژگی‌هایی که در بیان شاخصه‌های نامزدهای انتخابات مورد تأکید رهبر معظم انقلاب قرار گرفته وفاداری به انقلاب اسلامی و دارای روحیه انقلابی است. طبیعتاً هر فردی که بخواهد

مقام معظم رهبری در ایام انتخابات همواره سعی داشته تا ویژگی‌های نامزد صالح را مطرح و تبیین کنند. لذا انتخاب خوب و گزینش فرد صالح بین نامزدهای انتخابات بر پایه اولویت قرار دادن ویژگی‌هایی است که در ادامه به آنها اشاره می‌شود.

۱-۶. انتخابات مجلس خبرگان رهبری

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مقاطع زمانی مختلف ویژگی‌هایی را برای نامزدهای مجلس خبرگان بیان داشته (اگرچه برخی از شاخصه‌هایی که از سوی معظم‌له بیان می‌شود با ویژگی‌های نامزدهای مجلس شورای اسلامی اشتراک دارد) که به قرار زیر است: «مجلس خبرگان باید همیشه آماده باشد و تشکیل شده باشد از انسان‌های امین، عاقل، صالح، خیرخواه جامعه، حاضر یراق برای روز مبادا و لحظه موعودی که ممکن است پیش بیاید؛ تا بتوانند در لحظه معین کار بزرگ خود را - که عبارت است از انتخاب رهبر - انجام بدهند» [۱۸]. «افراد صالح، مؤمن، لایق، افرادی که می‌توانند مصلحت دین و دنیای مردم را تشخیص بدهند، افرادی که دارای تقوای کافی هستند و آنها را از لغزش باز می‌دارد، افراد عالم، انقلابی و کسانی را که تجربه سال‌های

که نامزد انتخابات می‌باید به طور واقعی مخالف فساد باشد. بنابراین ضرورت دارد مردم به نامزدهایی رأی دهند که «با فساد مالی و اقتصادی به شدت و به جد، از بن دندان و نه به لفظ، مخالف باشد، تا با فساد مبارزه کند» [۴۸]. بنابراین «مردم باید کسانی را انتخاب کنند که به کانون‌های ثروت و قدرت متصل نباشند» [۳۶] «چنانچه نامزدها به مراکز ثروت و قدرت متصل شوند، کار خراب می‌شود؛ همچنان که امروز در به اصطلاح دموکراسی‌های دنیا، در آمریکا و غیر آمریکا این رسم هست... نه باید به مراکز ثروت‌های شخصی متصل بود و نه به طریق اولی به ثروت‌های عمومی. کسی بیاید از پول بیت‌المال مصرف کند، برای اینکه به وکالت مجلس برسد؛ این دو برابر اشکال دارد، اشکال مضاعف دارد» [۳۶]. شایان ذکر است «نامزد انتخابات باید با قصد خدمت وارد شود {و} اگر با قصد قدرت‌طلبی و جمع کردن پول و مسائل گوناگون و انگیزه‌های ناسالم دیگر وارد شود، به کشور خدمت نمی‌کند» [۴۹].

۴-۲-۶. شجاع و پراگیزه

یکی دیگر از ویژگی‌هایی که رهبر معظم انقلاب اسلامی بر آن تأکید دارند، شجاعت و داشتن انگیزه است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در این باره می‌فرماید: «نماینده مردم باید شجاع باشد. این ملت، ملت شجاع و آزاده‌ای است؛ ملتی است که تهدید قدرت‌های متکبر جهانی او را به عقب نمی‌نشانند؛ بنابراین نماینده او هم باید شجاع باشد و نترسد؛ شجاعت در مقابل دشمن، شجاعت در مقابل باطل، شجاعت در پذیرش حرف حق» [۲۲].

۵-۲-۶. اولویت دادن به مشکلات مردم و طبقات محروم

یکی از شعارهای انقلاب اسلامی ایران، طرفداری و حمایت از محرومان و مستضعفان بوده است. بنابراین یکی از معیارهایی که در انتخابات می‌تواند در گزینش از بین نامزدهای متعدد کمک‌کننده باشد اهمیت و توجه دادن آنها به مشکلات و مسائل مردم به‌ویژه طبقات محروم جامعه است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در این باره می‌فرماید: نماینده باید «دلسوز مردم - به خصوص طبقات محروم - باشد و برای آنها کار و فکر کند» [۲۲]. لذا ضرورت دارد مردم به نامزدهایی رأی دهند که درد فقر و محرومیت و استضعاف را چشیده باشند یا «طرفدار محرومین باشد؛ بداند که در کشور محرومیت هست و سعی و همت او باشد که رفع محرومیت کند» [۴۸].

در نظام جمهوری اسلامی ایران مسئولیت داشته باشد باید در درجه اول وفادار و مؤمن به انقلاب و نظام جمهوری اسلامی ایران باشد. رهبر معظم انقلاب اسلامی می‌فرماید: «نماینده باید انقلابی باشد؛ روحیه و نشاط و امید و قوت و روحیه انقلابی در او وجود داشته باشد تا بتواند راه‌هایی را که به نظر بن‌بست می‌رسد، بشکافد و پیش برود» [۲۱]. بی‌شک «اگر نماینده‌ای بی‌علاقه به انقلاب و کشور و بی‌اعتقاد به قانون اساسی» [۴۴] باشد یا «آن کسانی که با این شعارها به معنای حقیقی کلمه مخالف‌اند، دشمن این شعارها هستند؛ اینها نباید در مراکز تصمیم‌گیری واقع بشوند. بین ملت‌اند، باشند. آحاد ملت، هر کسی هر عقیده‌ای داشته باشد، اشکال ندارد؛ اما آن کسی که عقیده‌اش این است که این ماشین باید راه نیفتد، این را نمی‌شود پشت زل گذاشت... باید کسی را بگذاریم که معتقد به این حرکت باشد، معتقد به این راه باشد، معتقد به آن هدف باشد، معتقد به توانایی‌های ملی باشد، معتقد به اسلام، معتقد به انقلاب باشد و شاخص‌ها را قبول داشته باشد» [۴۵].

۲-۲-۶. تدین و کارآمدی

یکی دیگر از ویژگی‌هایی که توسط رهبر معظم انقلاب اسلامی برای گزینش فرد صالح بین نامزدهای انتخابات عنوان می‌شود، تدین و کارآمدی است. از نگاه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) «انتخاب صالح در درجه اول یعنی انتخاب نماینده متدین. برای نماینده، (شروطی وجود دارد) اما رکن اصلی، تدین است؛ یعنی اعتقاد به اسلام و به اصول و پایه‌های دینی و عامل بودن به این‌ها. این اساس قضیه است. این تجربه بیست‌ساله ماست. کارآمدی تنها کافی نیست؛ باید متدین هم باشد» [۴۶]. شایان ذکر است «نماینده‌ای که متدین باشد، شما خاطر تان جمع است که خیانت نخواهد کرد؛ کار خلاف نخواهد کرد؛ حتی کوتاهی و سستی نخواهد کرد. نماینده متدین، هر یک ساعتی را که بخواهد غیبت کند و در مجلس نباشد، احساس می‌کند این خلاف شرع است و چون متدین است، این خلاف شرع را انجام نمی‌دهد. نماینده متدین، از تربیون مجلس برای گفتن سخن ناهق، استفاده نمی‌کند. نماینده متدین، مصالح انقلاب و کشور را بر مسائل شخصی یا گروهی مقدم می‌داند. تدین، این خصوصیات و این خواص مهم را دارد» [۴۷].

۳-۲-۶. دست‌پاک و ضدفساد

از شاخصه‌های مورد تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی آن است

باکفایت، برنامه‌دار، خوشنام و جوان‌گرا باشد و به جوانان اعتقاد داشته باشد. چنین افرادی در هر جای کشور حضور دارند، باید خود را موظف بدانند و بروند نامزد شوند» [۲۱].

۶-۲-۶. برنامه‌دار، باکفایت، خوشنام و جوان‌گرا

از دیگر شاخصه‌هایی که می‌تواند کمک شایانی در انتخاب نامزد صالح داشته باشد این است که «نماینده باید خدوم، امتحان‌داده،

۷. چارچوب و اصول رقابت در انتخابات

کنند؛ همه‌چیز درست خواهد بود؛ مردم هم قدرت انتخاب پیدا می‌کنند» [۴۸].

یکی از مهم‌ترین جلوه‌های بی‌طرفی نهادها در انتخابات، بحث احراز صلاحیت‌هاست که مورد توجه رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز بوده است. «مطلقاً دنبال مذاق شخصی نروید و این‌طور نباشد که یک‌وقت انسان خودش تشخیص دهد که اگر این فرد در مجلس نباشد، برای مجلس خسارتی است؛ اگر این شخص باشد، برای مجلس فایده‌ای دارد؛ آن‌گاه برخلاف موازین و مقررات، این مذاق اعمال شود» [۵۰].

اصل حاکم بر عملکرد هیئت‌های نظارت و اجرایی در بحث صلاحیت‌ها باید قانون و مقررات باشد و «غیر از قانونی که تصویب شده و به‌دست شما {هیئت‌های نظارت و اجرایی} داده‌اند تا طبق آن عمل کنید، هر چیزی را که شما معیار دانستید، بدانید معیار و ضابطه نیست. ضابطه، همین است که در دست شماست. طبق همین ضابطه، دقیق، بدون رعایت حبّ و بغض، بدون رعایت خط و خطوط و بدون رعایت جهات سیاسی، عمل کنید» [۵۱]، البته توصیه رهبری این بوده که نهادهای نظارتی «سطح صلاحیت‌ها را آن‌قدر بالا نبرند که یک عده معدودی ته آن بمانند. آنچه که موجب صلاحیت است، یک‌قدری سطح آن را با سماحت‌تر نگاه کنند» [۵۲].

۷-۱-۲. همکاری نهادی

یکی دیگر از الزامات برگزاری انتخابات سالم، هماهنگی و همکاری نهادهای مسئول در برگزاری و نظارت بر انتخابات است. بنابراین برگزاری انتخابات موفقیت‌آمیز منوط به «همکاری دستگاه‌هایی است که با هم این بار سنگین را بر دوش دارند؛ چه وزارت کشور، چه شورای محترم نگهبان، چه نیروی انتظامی. آن کسانی که می‌خواهند این بساط مقدس را پاسداری کنند، باید با هم هماهنگ

برگزاری انتخاباتی در تراز نظام جمهوری اسلامی ایران مستلزم آن است هم نهادهای مسئول و هم نامزدهای انتخاباتی به اصول و قواعدی متعهد و پایبند باشند.

۷-۱-۱. اصول مورد توجه نهادهای انتخابات

اصول مهم برای برگزاری انتخابات سالم و رقابتی که ضرورت دارد توسط نهادهای مسئول برگزاری انتخابات مراعات شود عبارت است از: التزام به رعایت قانون، آگاهی‌بخشی مردم، دقت در گزینش ناظرین انتخابات، برخورد با تخلفات و... است.

۷-۱-۱. تبعیت از قانون

از نگاه رهبر معظم انقلاب اسلامی «انتخابات مطلوب انتخاباتی است که سالم، آزاد و طبق قانون برگزار شود» [۲۱]. بنابراین ضرورت دارد شورای نگهبان و وزارت کشور به‌عنوان ناظر و مجری انتخابات «وظایف‌شان را انجام دهند و نباید از وظایف هم تخطی کنند» [۲۱]. همچنین ضرورت دارد هیئت‌های اجرایی و نظارت «با دید صددرصد قانونی و بدون هیچ ملاحظه‌ای از هیچ طرف نگاه کنند» [۳۷].

حفظ بی‌طرفی نهادهای مسئول در برگزاری انتخابات از اصول اساسی در برگزاری انتخابات سالم است. در واقع دستگاه‌های دولتی باید «مراقب باشند که نقش داور را ایفا کنند. در یک بازی ورزشی داور نقش مشخصی دارد. اگر هر یک از دو تیمی که با هم مسابقه می‌دهند، پیروز شوند، در حقیقت داوری که خوب داوری کرده، پیروز شده است؛ اما اگر داور رفت سراغ یکی از دو تیم - رفت سراغ این جناح یا آن خط - چه آن تیم پیروز شود، چه شکست بخورد، داور شکست خورده است. دستگاه‌های دولتی نقش داوری خود را حفظ کنند و مراقب باشند گرایش به این حزب و آن حزب و این جناح و آن خط پیدا نکنند. قانون را مخلصاً، خالصاً رعایت

مردم و این حضور مردم پای صندوق رأی به سلامت جامعه مطلقاً صدمه‌ای نباید بزند که این کار احتیاج به تمهیداتی دارد» [۵۳].

ج. برخورد با تخلفات: تجربه بیش از چهار دهه رجوع به صندوق رأی در نظام جمهوری اسلامی ایران بیانگر آن است که تمام تلاش متصدیان برگزاری انتخاباتی با حداکثر امنیت و سلامت بوده است، البته «ممکن است در هر انتخابی، یک تخلفی در یک گوشه‌ای انجام بگیرد... اما تخلفاتی که نتایج انتخابات را تغییر بدهد، مطلقاً وجود ندارد؛ تخلف سازمان یافته مطلقاً وجود ندارد... [نباید] کسی ادعا کند که در این انتخابات خیانت شد یا [تقلب] شد». با این وجود «ضرورت دارد نهادهای مسئول با هر تخلفی برخورد کنند» [۵۳].

۷-۲-۷. بایسته‌های مورد توجه نامزدهای انتخابات

برگزاری انتخاباتی شایسته نظام جمهوری اسلامی منوط به آن است که نامزدهای انتخابات به الزاماتی متعهد و پایبند باشند که از آن جمله می‌توان به رعایت قوانین و ارزش‌های اخلاقی، عدم اهانت به نهادها و نامزدهای دیگر، عدم استفاده از بیت‌المال، انجام تبلیغات صحیح و مشارکت در یک رقابت سالم برای شورونشاط بخشیدن به فضای انتخاباتی کشور است.

۷-۲-۱. عدم تخریب نهادهای سیاسی

یکی از اصول حیاتی در رقابت‌های انتخاباتی رعایت اصول اخلاقی است. کسب پیروزی در انتخابات زمانی در نظام مردم‌سالاری دینی حائز اهمیت و ارزشمند است که نامزدهای انتخابات در قالب رقابت سالم و اخلاقی و عدم تخریب نهادها، نهادها و نظام سیاسی انجام شده باشد. لذا «رقابت این نیست که کسی اثبات خود را متوقف بر نفی دیگری بداند» [۴۹] و مبارزات انتخاباتی که منجر به «خراب کردن یکدیگر، خراب کردن چهره کشور، خراب کردن ذهن مردم و چهره مسئولین دلسوز {شود}، اشکال دارد. ایجاد سؤال و ابهام در ذهن مردم، اشکال دارد» [۴۲].

۷-۲-۲. صداقت و عدم بیان وعده‌های غیر عملی

یکی از راهکارهایی که توسط برخی نامزدها برای پیروزی در انتخابات و جلب نظر مردم انجام می‌شود، بیان «وعده‌های خلاف قانون اساسی» و «خلاف قوانین عادی» است. این در حالی است که جزو آداب حتمی انتخابات سالم بر خوردها و وعده‌های صادقانه است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در این باره

باشند؛ همکاری کنند و در خودشان تفاهم به وجود بیاورند» [۱۴].

۷-۱-۳. عدم کمبود بر گه‌های تعرفه رأی

یکی از مشکلاتی که در برخی از انتخابات به وجود آمده و موجب ایجاد صف‌های طولانی در شعب اخذ رأی شده کمبود تعرفه رأی‌گیری بوده است. همچنین ممکن است «به دلیل دیر رسیدن تعرفه‌ها، انتخابات دیر شروع شود. بنابراین ضرورت دارد روزهای قبل از روز رأی‌گیری، تدابیر لازم برای این مسئله تدارک دیده شود» [۵۳].

۷-۱-۴. رعایت سلامت انتخابات

یکی از مسائل حائز اهمیت در هر انتخابات ضرورت حفظ سلامت آن توسط مسئولان است. «انتخابات باید به معنای واقعی کلمه، نمایشگر رأی مردم باشد. این به معنای آن نیست که ما فقط از تقلب کردن کسانی که ممکن است بخواهند چنین کاری بکنند، جلوگیری بکنیم - آن که به جای خود محفوظ و معلوم است و شأن مأموران جمهوری اسلامی، اجل از این حرف‌هاست - بلکه بالاتر از این، فضای انتخابات، باید فضای سالمی باشد؛ فضای تبلیغات، باید با فضای پروپاگاندهای معمول دنیا تفاوت داشته باشد» [۱۴].

الف. لزوم دقت در گزینش ناظرین انتخابات: یکی از محورهای مورد تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی در بحث سلامت انتخابات، انتخاب ناظرین عادل و بدون گرایش آشکار به یک جناح سیاسی است. لذا در موضوع گزینش ناظرین انتخابات «بایستی هیچ بهانه‌ای برای اینکه کسی ایراد و خدشه‌ای وارد کند، وجود نداشته باشد. باید افراد پاک طاهر، حتی ترجیحاً بدون گرایش واضح به یک جناح و جریان، به عنوان ناظر گزینش شوند. بعضی‌ها آدم‌های خوبی هم هستند؛ اما واضح است که حرکت آنها، حرکت خطی است... حرکت خطی، یعنی گروه‌گرایی؛ یعنی کسی را که داخل یک مجموعه است، قبول می‌کند؛ به صرف اینکه در این مجموعه قرار دارد» [۱۶].

ب. انجام تمهیدات لازم برای حفظ سلامتی رأی‌دهندگان: «ضرورت دارد تمهیدات لازم برای سلامت مردم در هنگام حضور در پای صندوق‌های رأی حتماً پیش‌بینی شود. چون مردم می‌خواهند شرکت کنند [لذا] باید جوری باشد که این شرکت

در جامعه فراوان باشد مصائب زیاده‌تری را ایجاد می‌نماید و می‌تواند منجر به نارضایتی عمومی و کاهش سرمایه اجتماعی شود و حتی مشارکت در انتخابات را تحت تأثیر قرار دهد.

به همین دلیل است که حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در این باره می‌فرماید: «رفتار داوطلبان در ریخت‌وپاش و خرج و تبلیغات زیاد از اندازه لازم می‌تواند ماها و آحاد مردم را نسبت به آنچه بعداً پیش خواهد آمد، آگاه و هوشیار و بیدار کند. آن کسی که یا از بیت‌المال هزینه می‌کند، یا از پول مشتبه به حرام بعضی‌ها استفاده می‌کند، نمی‌تواند اطمینان مردم را جلب کند» [۵۵].

۴-۲-۷. توجه به امنیت کشور

معمولاً در دوران رقابت‌های انتخاباتی، نامزدها برای رأی‌آوری بر مرزبندی، تمایزها و اختلافات خود با دیگر نامزدها تأکید دارند، اما ضرورت دارد رقابت در فضایی آرام، توجه به مسائل حساسیت‌برانگیز و رعایت احترام به دیگر نامزدها باشد. این مسئله به‌ویژه در حوزه‌های انتخابیه‌ای که ترکیب جمعیتی چند قومیتی دارند یا رقابت‌های طایفه‌ای و قبیله‌ای وجود دارد حائز اهمیت است. نامزدهای انتخاباتی باید طرفداران خود را نیز دعوت به آرامش نمایند و از ترغیب و تحریک آنها به زدوخوردهای انتخاباتی اجتناب کنند. بنابراین «حتی در آن جاهایی که انگیزه‌های اختلاف وجود دارد؛ مثل مواردی که قومیت‌هایی هست، بین دو شهر اختلاف هست، بین دو شهر رقابت هست... حادثه‌ای که فضای انتخابات را تلخ کند و خدای نکرده به جان افراد صدمه‌ای وارد بشود، نباید اتفاق بیفتد و نمی‌افتد» [۵۶].

بیان می‌فرمایند: «بعضی از نامزدها، وعده‌هایی به مردم می‌دهند که خودشان هم می‌دانند از دست آنها ساخته نیست؛ شما که نمی‌توانی این وعده را عملی کنی، چرا به مردم وعده می‌دهی؟ چرا مردم را امیدوار می‌کنید به چیزی که می‌دانید نخواهد شد؟ گاهی وعده‌های غیرقانونی می‌دهند! [می‌گویند] فلان عمل را انجام می‌دهیم در حالی که می‌دانند آن عمل خلاف قانون است؛ یا خلاف قانون اساسی است، یا خلاف قانون عادی است؛ وعده‌های این جوری هم ندهند؛ شعارهای غیرقانونی ندهند. با مردم صادقانه باید برخورد کرد» [۱۷].

البته مردم نیز باید به این امر توجه داشته باشند که «تبلیغات رنگین و متنوع ملاک نیست؛ وعده‌های غیرعملی ملاک نیست... وظیفه نماینده این نیست که وعده عمرانی و فلان پروژه، فلان کار را در منطقه انتخابی خود به مردم بدهد؛ اینها کار اجرایی است، کار دولت است. وظیفه نماینده این است که بتواند قانون مورد نیاز کشور را پیدا کند، آن قانون را جعل کند. وقتی قانون شد - یعنی قاعده‌ای گذاشته می‌شود - دستگاه‌های اجرایی و قضایی مجبورند بر طبق قانون عمل کنند و عمل می‌کنند. وعده‌های غیرعملی دادن، وعده‌های بزرگ دادن، اینها ملاک نیست؛ باید مردم توجه کنند؛ گاهی علامت منفی هم هست» [۵۴].

۳-۲-۷. عدم استفاده از بیت‌المال

از نکاتی که می‌باید در زمان تبلیغات انتخاباتی مدنظر نامزدها قرار گیرد عدم ریخت‌وپاش و استفاده از بیت‌المال و... است. افزایش نقش پول در انتخابات، هنگامی که مشکلات و تنگناهای اقتصادی

۸. نتیجه‌گیری

ولایت فقیه مطرح شده بر حضور و مشارکت مردم در تحولات اجتماعی و سیاسی به‌ویژه انتخابات تأکید فراوان می‌شود.

با بررسی و تجزیه و تحلیل سخنان مقام معظم رهبری در باره انتخابات می‌توان بیان داشت که محور بیانات معظم له در باره انتخابات مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی همواره تأکید بر نقش و جایگاه این دو نهاد انتخابی در ساختار نظام جمهوری اسلامی ایران، دعوت مردم به مشارکت گسترده در انتخابات، ارائه شاخصه‌های نامزد اصلح برای تسهیل انتخاب

انتخابات مهم‌ترین سازوکار مشارکت مردم در تعیین مقامات و سیاستگذاری‌هاست که در قالب رقابت افراد، احزاب، جریانات و گروه‌های سیاسی انجام می‌شود. انتخابات؛ پایه و مبنای اصلی یک نظام مردم‌سالار به حساب می‌آید که موجب نقش‌آفرینی مردم جهت تعیین حاکمان، چرخش مسالمت‌آمیز نخبگان سیاسی، ورود افکار و تقاضاهای جدید به جریان سیاستگذاری و تغییر توازن جریانات و احزاب می‌شود. در نظام جمهوری اسلامی ایران نیز که الگوی جدیدی از حکومت یعنی مردم‌سالاری دینی با محوریت

عدم کمبود بر گه‌های تعرفه رأی و برخورد با تخلفات) و نامزدهای انتخابات (عدم تخریب نهادهای سیاسی، عدم بیان وعده‌های غیر عملی، عدم استفاده از بیت‌المال و توجه به امنیت کشور) بوده است.

افراد شایسته (اعتقاد به انقلاب اسلامی، دست پاک و ضد فساد، متدین و کارآمد، شجاع و پراگیزه، اولویت دادن به مشکلات مردم و طبقات محروم)، ارائه چارچوب و اصول رقابت برای نهادهای مسئول (تبعیت از قانون، همکاری و هماهنگی، پیش‌بینی برای

منابع و مآخذ

- [۱] انتخاب صالحان، اصولگرای اصلاح طلب انقلابی. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) درباره‌ی شاخص‌های جریان‌های وفادار به نظام، تهران: موسسه پژوهشی انقلاب اسلامی، ۱۳۹۸.
- [۲] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در مراسم شانزدهمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۴/۳/۱۳۸۴. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/3295>. [دستیابی در ۱/۹/۱۴۰۲].
- [۳] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار زائران و مجاوران بارگاه حضرت علی‌بن‌موسی‌الرضا، ۱/۱/۱۳۸۸. [آدرن خطی]. Available: <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=6082>. [دستیابی در ۱/۹/۱۴۰۲].
- [۴] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار کارگزاران حج، ۲۶/۱۱/۱۳۷۸. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2994>. [دستیابی در ۵/۹/۱۴۰۲].
- [۵] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم استان بوشهر، ۱۱/۱۰/۱۳۷۰. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2540>. [دستیابی در ۸/۹/۱۴۰۲].
- [۶] ر. فیض‌اللهی، توصیه‌های مقام معظم رهبری در مورد انتخابات مجلس شورای اسلامی، "مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۳۹۰.
- [۷] ع. س. ا. سایبانی، "بررسی جایگاه رهبری از منظر حکومت اسلامی و قانون اساسی، پژوهش ملل، جلد ۱۵، صص ۱۱۵-۱۰۳، ۱۳۹۵.
- [۸] م. ب. ع. نوروزی. بررسی و تحلیل جایگاه رهبری در نظام جمهوری اسلامی ایران، "فصلنامه علمی پژوهش‌های انقلاب اسلامی، جلد ۱، شماره ۳، ۱۳۹۱، ۲۰۸-۱۸۵.
- [۹] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار جمعی از فرزندان ممتاز شاهد و جانبازان مشهد و تهران و استان کردستان، ۲۱/۶/۱۳۶۹. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2354>. [دستیابی در ۱۵/۹/۱۴۰۲].
- [۱۰] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۸/۸/۱۳۷۷. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2915>. [دستیابی در ۱/۹/۱۴۰۲].
- [۱۱] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در خطبه‌های نماز عید سعید فطر، ۲/۸/۱۳۸۵. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/3359>. [دستیابی در ۲۷/۸/۱۴۰۲].
- [۱۲] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۲۹/۷/۱۳۷۷. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2913>. [دستیابی در ۱۰/۹/۱۴۰۲].
- [۱۳] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۲۲/۹/۱۳۶۸. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2232>. [دستیابی در ۳/۹/۱۴۰۲].
- [۱۴] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مسئولان وزارت کشور، ۲۷/۹/۱۳۷۰. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2533>. [دستیابی در ۱۱/۹/۱۴۰۲].
- [۱۵] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دانشگاه افسری نیروی زمینی ارتش، ۱۶/۱۲/۱۳۷۴. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2786>. [دستیابی در ۱۵/۹/۱۴۰۲].
- [۱۶] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اعضای هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات مجلس، ۴/۱۲/۱۳۷۰. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/2595>. [دستیابی در ۲۸/۸/۱۴۰۲].
- [۱۷] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). دیدار دست‌اندرکاران برگزاری انتخابات با رهبر انقلاب، ۳۰/۱۰/۱۳۹۴. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/22016>. [دستیابی در ۱۵/۹/۱۴۰۲].
- [۱۸] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم در آستانه انتخابات مجلس خبرگان، ۲۲/۹/۱۳۸۵. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/3371>. [دستیابی در ۱۴/۹/۱۴۰۲].
- [۱۹] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی هوایی و پدافند هوایی ارتش، ۱۹/۱۱/۱۳۹۴. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/32222>. [دستیابی در ۱۹/۸/۱۴۰۲].
- [۲۰] م. ر. بجستانی. مشارکت حداکثری در نظام جمهوری اسلامی ایران، ۲۸/۴/۱۳۸۹. [آدرن خطی]. Available: <https://www.shora-gc.ir/000Pe>. [دستیابی در ۲۵/۸/۱۴۰۲].
- [۲۱] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم قزوین، ۲۵/۹/۱۳۸۲. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/3208>. [دستیابی در ۱۶/۹/۱۴۰۲].
- [۲۲] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۲۴/۱۱/۱۳۸۲. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/3223>. [دستیابی در ۱/۱۰/۱۴۰۲].
- [۲۳] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی. ۱/۱۱/۱۳۹۶. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/36091>. [دستیابی در ۱/۱۰/۱۴۰۲].
- [۲۴] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۶/۱۱/۱۳۹۸. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/44827>. [دستیابی در ۱۲/۹/۱۴۰۲].
- [۲۵] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). چرا صندوق رای تنها راه حل مشکلات است؟، ۲۷/۳/۱۴۰۰. [آدرن خطی]. Available: <https://khl.link/f/48118>. [دستیابی در ۲۵/۸/۱۴۰۲].

- [۲۶] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). سخنرانی تلویزیونی به مناسبت سی‌ودومین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۴۰۰/۳/۱۴. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/47991>. [دستیابی در ۱۸/۹/۱۴۰۲].
- [۲۷] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار کارگزاران نظام در روز عید سعید فطر، ۱۳۸۶/۷/۲۱. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/3406>. [دستیابی در ۲۱/۹/۱۴۰۲].
- [۲۸] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم آذربایجان شرقی، ۱۳۹۸/۱۱/۲۹. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/44955>. [دستیابی در ۱۸/۹/۱۴۰۲].
- [۲۹] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در جمع مردم استان کردستان در میدان آزادی سنندج، ۱۳۸۸/۲/۲۲. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/6642>. [دستیابی در ۲۳/۹/۱۴۰۲].
- [۳۰] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۰/۱۲/۱۸. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/19232>. [دستیابی در ۲۷/۹/۱۴۰۲].
- [۳۱] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم شهرستان جیرفت، ۱۳۸۴/۲/۱۷. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/3287>. [دستیابی در ۲۵/۹/۱۴۰۲].
- [۳۲] س. ستاری. کالبدشکافی پیامدهای مشارکت حداقلی و حداکثری شهروندان در نهیمین دوره انتخابات ریاست جمهوری، "مرکز پژوهش‌های مجلس، تهران، ۱۳۸۴.
- [۳۳] م. درویش. مردم سالاری دینی یا مردم سالاری دین داران، بازتاب اندیشه، جلد ۳۷، ۱۳۸۲، ۵۱-۴۵.
- [۳۴] س. حسینی. الگوی مردم سالاری دینی و نسبت آن با بیداری اسلامی، "جستارهای سیاسی معاصر، جلد ۲، شماره ۲، ۱۳۹۰، ۱۷-۱.
- [۳۵] ب. ع. سنگ سفیدی، محمدرضا. نقش انگاره‌های دینی در سیاست: عرضی یا ماهوی، پژوهش حقوق عمومی، جلد ۱۲، شماره ۲۹، ۱۳۸۹، ۵۳-۸۰.
- [۳۶] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در اجتماع بزرگ مردم کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۰. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/11510>. [دستیابی در ۲۸/۹/۱۴۰۲].
- [۳۷] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان استان کرمان، ۱۳۸۴/۲/۱۹. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/3290>. [دستیابی در ۱۱/۹/۱۴۰۲].
- [۳۸] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۷۱/۷/۲۶. Available: <https://khl.link/f/2608>. [دستیابی در ۲۶/۹/۱۴۰۲].
- [۳۹] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در خطبه‌های نماز عید فطر، ۱۳۷۸/۱۰/۱۸. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/2987>. [دستیابی در ۱۱/۹/۱۴۰۲].
- [۴۰] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۷۹/۱۱/۲۷. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/3051>. [دستیابی در ۱۱/۹/۱۴۰۲].
- [۴۱] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در مراسم دوازدهمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۸۰/۳/۱۴. Available: <https://khl.link/f/3068>. [دستیابی در ۲۸/۹/۱۴۰۲].
- [۴۲] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار زائرین و مجاورین حرم مطهر رضوی، ۱۳۷۱/۱/۱۵. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/2609>. [دستیابی در ۲۴/۹/۱۴۰۲].
- [۴۳] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۸۳/۱۰/۱۹. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/3267>. [دستیابی در ۲۶/۸/۱۴۰۲].
- [۴۴] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۷۴/۱۱/۲۰. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/2784>. [دستیابی در ۸/۹/۱۴۰۲].
- [۴۵] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم تبریز، ۱۳۸۶/۱۱/۲۸. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/3421>. [دستیابی در ۲۶/۹/۱۴۰۲].
- [۴۶] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۱/۱۳. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/2989>. [دستیابی در ۱۸/۸/۱۴۰۲].
- [۴۷] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). مصاحبه در پایان بازدید از نمایشگاه کتاب، ۱۳۷۱/۲/۱۷. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/2614>. [دستیابی در ۱۶/۸/۱۴۰۲].
- [۴۸] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم قم، ۱۳۸۲/۱۰/۱۸. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/3214>. [دستیابی در ۱۶/۹/۱۴۰۲].
- [۴۹] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم قم به مناسبت سالروز ۱۹ دی، ۱۳۹۰/۱۰/۱۹. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/18496>. [دستیابی در ۲۰/۹/۱۴۰۲].
- [۵۰] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار اعضای هیأت‌های نظارت شورای نگهبان، ۱۳۷۴/۱۱/۱۴. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/2782>. [دستیابی در ۱۶/۹/۱۴۰۲].
- [۵۱] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مسئولان دفاتر نهضت سوادآموزی و مسئولان شهربانی، ۱۳۶۹/۷/۴. Available: <https://khl.link/f/2358>. [دستیابی در ۱۱/۹/۱۴۰۲].
- [۵۲] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). خطبه‌های نماز جمعه تهران+ترجمه خطبه عربی، ۱۳۹۰/۱۱/۱۴. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/18923>. [دستیابی در ۱۱/۹/۱۴۰۲].
- [۵۳] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). سخنرانی تلویزیونی در آستانه برگزاری انتخابات، ۱۴۰۰/۳/۲۶. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/48061>. [دستیابی در ۱۱/۹/۱۴۰۲].
- [۵۴] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار مردم یزد، ۱۳۸۶/۱۰/۱۲. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/3415>. [دستیابی در ۱۸/۹/۱۴۰۲].
- [۵۵] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دانشگاه امام حسین علیه‌السلام، ۱۳۹۲/۳/۶. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/22708>. [دستیابی در ۱۸/۹/۱۴۰۲].
- [۵۶] پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی). بیانات در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری، ۱۳۹۴/۱۲/۲۰. [درون خطی]. Available: <https://khl.link/f/32587>. [دستیابی در ۱۷/۹/۱۴۰۲].

گزیده سیاستی

اصول مورد تأکید رهبر معظم انقلاب اسلامی برای برگزاری انتخابات توسط نهادهای مسئول التزام به رعایت قانون، همکاری و هماهنگی بین نهادهای دقت در گزینش ناظرین، برخورد با تخلفات و ... است. بایسته‌های مورد توجه نامزدها نیز عدم بیان وعده‌های غیرعملی، عدم استفاده از بیت‌المال و توجه به امنیت کشور است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir